

## **Oikeusministeriö**

kirjaamo.om@gov.fi

**Asia: VN/24182/2023**

### **Eläinsuojelurikosten rangaistukset ja eläintenpitokielto**

Suomen Hippos ry ja Suomen Ratsastajainliitto ry hevosalan valtakunnallisina keskusjärjestöinä kiittävät mahdollisuudesta lausua eläinsuojelurikosten rangaistuksiin ja eläintenpitokieltoon liittyvään arviomuistioon. Lausumme asiaan alla olevan mukaisesti:

### **Näkemyksenne eläintenpitokiellon käytön lisäämisestä ja kiellon keston pidentämisestä?**

#### **Eläintenpitokiellon määrittäminen pääsäännöksi**

Eläintenpitokiellon tarkoituksena on suojella eläimiä ja estää uusien eläinsuojelurikosten tapahtuminen. Tämän tavoitteen toteutuminen edellyttää, että kiello määrätään johdonmukaisesti niissä tilanteissa, joissa henkilön on katsottu syyllistyneen eläinsuojelurikokseen.

Katsomme, että eläintenpitokiellon määrittämisen tulee olla selkeä pääsääntö eläinsuojelurikoksissa. Kiellon määrittäminen voi tulla kyseeseen vain poikkeustapauksissa, ja tällöin poikkeamiseen tulee olla erityisen painavat ja yksilöidyt perusteet. Poikkeuksen tulee olla huolellisesti perusteltu tuomiossa. Eläinten hyvinvoinnin turvaamisen tulee olla ensisijainen kriteeri myös poikkeuksellisissa tilanteissa.

#### **Kiellon kattavuus eri eläinlajeihin**

Nykyinen oikeuskäytäntö ei johdonmukaisesti määrää kielloa koskemaan kaikkia eläinlajeja, vaikka rikos osoittaisi yleistä soveltumattomuutta eläintenpitoon. Tämän vuoksi on tärkeää kuvata selkeämmin ne perusteet, joiden nojalla kiello määrätään joko lajiin sidottuna tai kaikkia eläinlajeja koskevana.

Mikäli eläinsuojelurikos on tehty erityisen raa'alla tai julmalla tavalla tai se on kohdistunut huomattavan suureen määrään eläimiä, pidämme perusteltuna, että eläintenpitokielto määrätään koskemaan kaikkia eläinlajeja. Jos rikos kohdistuu sekä seura- ja harrastuseläimiin että tuotantoeläimiin, osoittaa se laaja-alaista välinpitämättömyyttä eläinten hyvinvoinnista. Tällöin henkilön voidaan katsoa olevan kykenemätön huolehtimaan minkään eläinlajin hyvinvoinnista.

## **Eläintenpitokiellon keston arviointi ja pysyvä kiello**

Eläintenpitokiellon tulee olla kestoaltaan riittävä, jotta sen ennaltaehkäisevä ja suojaava vaikutus toteutuu. Kannatamme ehdotusta vähimmäiskestojen pidentämisestä ja porrastamisesta rikoksen vakavuuden perusteella.

Tärkeän eläinsuojelurikoksen yhteydessä eläintenpitokiellon tulisi pääsääntöisesti olla pysyvä. Lisäksi pysyvää kielloa tulee harkita niissä tapauksissa, joissa rikosentekijän korkea ikä estää jatkossa riittävän huolehtimisen eläimestä tai kun eläinsuojelurikoksia on tehty toistuvasti.

## **Tuomioistuimen toimivalta suhteessa syyttäjän vaatimukseen**

Katsomme, että tuomioistuimella tulee olla oikeus ja tarvittaessa velvollisuus määrätä eläintenpitokiello myös ilman syyttäjän vaatimusta. Tuomioistuimen ei tule olla sidottu siihen, onko syyttäjä vaatinut kielloa tai mihin laajuuteen vaade ulottuu. Tämä varmistaisi sen, että eläinsuojelun kannalta perusteltu kiello voidaan määrätä kaikissa asiaankuuluuissa tapauksissa, eikä eläinsuojelu vaarannu prosessuaalisista tai muodollisista syistä.

## **Tarve käytön tehostamiselle**

Yhteiskunnassa vallitseva suhtautuminen eläinten hyvinvointiin on viime vuosikymmeninä muuttunut merkittävästi. Eläinten hyvinvointi koetaan yhä tärkeämmäksi arvoksi, ja epäkohtiin puututaan aiempaa aktiivisemmin – myös kansalaisyhteiskunnan ja lajiliittojen toimesta.

Tämä kehitys luo perustellun tarpeen eläintenpitokieltojen käytön lisäämiselle ja niiden tehostamiselle nykyisestä. Tehokkaasti käytettynä eläintenpitokiello on yksi tärkeimmistä välineistä eläinten kärsimyksen ehkäisemiseksi ja eläinsuojelun uskottavuuden ylläpitämiseksi.

## **Näkemyksenne eläintenpitokiellon rikkomisesta säädetyn rangaistusasteikon muuttamisesta?**

Pidämme tärkeänä, että eläintenpitokiello olisi nykyistä sitovampi seuraamus eläinsuojelurikoksista. Tärkeään eläinsuojelurikokseen syyllistyneen tulisi aina saada eläintenpitokiello ilman poikkeusmahdollisuutta. Myös perusmuotoiseen rikokseen syyllistyneen tulisi saada kiello, ellei määräämättä jättämiselle ole erityisen painavia syitä.

Eläintenpitokiellon rikkominen on nykyisin rangaistavaa eläinsuojelurikkomuksena, mutta seuraamukset eivät vastaa aina teon vakavuutta, erityisesti silloin kun kieltoa kierretään toisen henkilön nimissä toimimalla. Eläintenpitokiellon kiertämistä tapahtuu yksittäistapauksina ainakin koirien kasvatus- ja hevosten valmennustoiminnassa siirtämällä toiminta jonkun toisen henkilön nimiin. Näin ollen pyydämme arvioimaan, tulisiko eläintenpitokiellon rikkomisen rangaistusasteikkoa muuttaa siten, että teko voisi johtaa jopa vankeusrangaistukseen.

Korostamme myös, että rangaistuksen koventamisen rinnalla on tärkeää kehittää valvontaa. Kiinnijäämisriski on monissa tapauksissa tehokkain keino ennaltaehkäisyyn. Arviomuistiossa eläintenpitokiellon valvonta on jäänyt vähälle huomiolle. Olisi tärkeä luoda erilaisia keinoja, jolla eläintenpitokieltoa voitaisiin konkreettisesti valvoa. Eläintenpitokieltoa on huomattavasti vaikeampi valvoa kuin esimerkiksi arviomuistiossa siihen rinnastettua liiketoimintakieltoa. Toivomme konkreettisia esityksiä siitä, miten kieltoja voidaan tehokkaasti valvoa kotirauhan suojan rajoissa.

### **Edellä mainituille toimenpiteille mahdolliset vaihtoehtoiset keinot?**

Edellä mainittujen toimenpiteiden lisäksi jatkovalmistelussa tulisi kiinnittää erityistä huomiota eläintenpitokiellon valvonnan kehittämiseen. Tällä hetkellä valvontakeinot ovat erityisesti seura- ja harrastuseläinten osalta erittäin rajalliset, mikä heikentää kiellon vaikuttavuutta.

Mahdollisia vaihtoehtoisia tai täydentäviä keinoja voisivat olla:

- **Eläintenpitokiellon keskitetty ja reaaliaikainen rekisteröinti**, johon viranomaisilla ja keskeisillä sidosryhmillä olisi pääsy.
- **Säännölliset tarkastuskäynnit korkean riskin tapauksissa**, mahdollisesti viranomaispäätoksin kotirauhan suojaa rajoittavilla perusteilla.
- **Syyttäjälaitoksen ja tuomioistuinlaitoksen koulutuksen ja osaamisen vahvistaminen**, jotta eläinsuojelurikosten käsittely ja eläintenpitokiellon määrittäminen tapahtuisi johdonmukaisesti ja asiantuntevasti.

Suomen Hippos ry ja Suomen Ratsastajainliitto ry korostavat, että eläintenpitokiellon vaikutusten tehostaminen ei perustu pelkästään ankarampiin rangaistuksiin, vaan ennen kaikkea järjestelmälliseen valvontaan, selkeisiin käytäntöihin ja oikeusjärjestelmän osaamiseen. Toivomme, että viranomaiset huolehtivat riittävästä valvontaan kohdennettavista resursseista.

## Muita huomioita

Eläintenpitokieltoa koskevaa sääntelyä kehitettäessä on pidettävä ensisijaisen tärkeänä eläimen hyvinvoinnin turvaaminen myös niissä tilanteissa, joissa eläimen omistajalle tai haltijalle määrätään eläintenpitokielto. Nykyinen sääntely ei kaikilta osin tarjoa riittäviä keinoja sen varmistamiseksi, että eläimen kohtalo ratkaistaan eläinsuojelulliset periaatteet huomioiden.

Eläimen lopettaminen ei ole kaikissa tapauksissa eläimen edun mukainen ratkaisu, eikä sitä voida pitää ensisijaisena vaihtoehtona tilanteessa, jossa omistaja ei enää voi laillisesti pitää eläintä. Eläinsuojelulainsäädännön tavoitteena on eläinten hyvinvoinnin turvaaminen ja suojeleminen, mikä on lähtökohtaisesti ristiriidassa eläimen lopettamisen kanssa silloin, kun eläimellä olisi mahdollisuus elää hyvälaatuista elämää uuden, asianmukaisen hoidon piirissä. Mikäli eläimen terveydentila on heikentynyt, tulee ratkaisu eläimen lopettamisesta tehdä eläinlääkärin arvion perusteella jatkossakin.

Lisätietoja lausunnosta tarvittaessa:

Suomen Hippos ry  
Susanna Mäki  
Asiantuntijaeläinlääkäri  
[susanna.maki@hippos.fi](mailto:susanna.maki@hippos.fi)

Helsingissä 2. heinäkuuta 2025

Suomen Hippos ry  
Minna Mäenpää  
toimitusjohtaja

Suomen Ratsastajainliitto ry  
Jukka Koivisto  
toiminnanjohtaja